

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ เราตั้งใจฟังธรรมๆ เวลาดูเวลาที่มันแห้งแล้งมันก็มีมดเคี้ยวครื้อนไปทั้งนั้น ถ้าฝนมันตก มันชุ่มชื่นใจ เวลาสมัยครูบาอาจารย์นะ เวลาท่านสวดมนต์ขอฝนไป ขอฝนจงตกมาเถิด ผู้ทรงศีลได้ทำที่มุงบังไว้เรียบร้อยดีแล้ว ขอฝนจงตกมาเถิด นี่ถ้าแปลออกมาเป็นภาษาไทย แต่ภาษาบาลี เวลาท่านสวดมนต์ขอฝนๆ ใจ ขอฝนจงตกมาเถิด เพราะผู้ทรงศีล ผู้มีคุณธรรมท่านได้มุงบังไว้ดีแล้ว ฝนตกมาแล้วมันไม่กระทบกระเทือนใคร นี่ใจ ผู้ที่มุงบังดีแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน เวลาฝนมันตกต้องตามฤดูกาล ใครที่เตรียมพร้อมเอาไว้ ใครทำพิธีการเกษตรต่างๆ ที่พร้อมไว้ เวลาฝนตกลงมา เขามีแต่ความชุ่มชื่นใจ ไอ้คนที่มันไม่เตรียมการสิ่งใดเลยใจ ไม่เตรียมการสิ่งใดเลย เวลาฝนตกขึ้นมา กระจิวกระวาดเลย โอ๊ย! ฝนตกๆ รีบหว่านรีบไถ มันไม่ทันกินหรอก

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเรา เราฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อให้หัวใจเราเตรียมพร้อมไว้ ถ้าหัวใจเราเตรียมพร้อมไว้นะ หัวใจคนที่มีคุณธรรมในหัวใจนะ เหมือนเสาหลัก ๘ สอก บักไปในดิน ๔ สอก เหลือ ๔ สอก พ้นขึ้นมาจากดินนั้น เวลาเกิดพายุลมแรง เกิดสิ่งใดอย่างไร ไม่หวั่นไม่ไหวแม้แต่สิ่งต่างๆ

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรา ถ้าเราศึกษา เราประพฤติปฏิบัติของเรา เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา มันจะเกิดวิกฤติ เกิดสิ่งใด ไซ้ มันสะเทือนทั้งนั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดานะ เวลามีปัญหาขึ้นมา สงฆ์แตกแยก สงฆ์มีปัญหา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมีความรู้สึกไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องมาเคลียร์ปัญหานี้ไหม เวลาญาติข้างพ่อข้างแม่ยกกองทัพทำสงครามเพื่อแย่งน้ำกัน แล้วตัวเองเป็นบุตร เป็นลูก ญาติข้างพ่อญาติข้างแม่ทำสงครามกัน มันจะสะเทือนหัวใจไหม มันมีความรู้สึกทั้งนั้นนะ

ใครจะรับรู้ไม่ได้ พระอรหันต์ก็รับรู้ได้ พระอรหันต์ก็มีสติมีปัญญาทั้งนั้นนะ มันมีผลกระทบทั้งนั้นนะ แต่หัวใจที่ทำไว้ดีแล้ว หัวใจทำไว้ดีแล้วไม่หวั่นไหว ความรับรู้ก็คือความ

รับรู้ในปัจจุบันนี้ไง ความรับรู้ในโลกนี้ไง มันเป็นสายบุญสายกรรมไง เพราะเกิดมา เวลาสร้าง สมบุญญานิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ๆ เวลานางมหายาปรารถนาจะเป็นพุทธมารดาๆ นี่ ปรารถนานะ คนที่จะเกิดร่วมสหชาติมันต้องปรารถนามาทั้งนั้นนะ ได้สร้างบุญกุศลมา

คนมีบุญจะเกิดในครรภ์ของใคร เวลาเกิดในครรภ์ของนางมหายา นางมหายาต้อง สิ้นชีพเพราะว่าจะไม่มีบุตรคนที่ ๒ เกิดในครรภ์นี้ได้อีก นี่คนมีบุญๆ ใจ นี่ใจ หัวใจที่ทำไว้ดี แล้วๆ

นี่ใจ เรามาวัดมาด้วยกัน เรามาศึกษาของเรา เรามาทำบุญกุศล สร้างบุญกุศลขึ้นมา การสร้าง บุญกุศล การเสียสละ มันได้บุญตรงไหน อุดส่าห์หามาอาบน้ำร้อนต่างน้ำมาแทบเป็นแทบตาย เสร็จแล้วก็มาถวายพระ พระไม่เห็นทำหน้าที่อะไรเลย พระเอาแต่สะดวกสบาย พระเอาแต่ฉัน แล้วก็นอน นอนแล้วก็ฉัน นี่เวลากิเลสมันคิด มันคิดอย่างนั้นใจ

เวลาทำของเรา เราอาบน้ำร้อนต่างน้ำ เราหาสิ่งนั้นมา ลงทุนลงแรงมานะ ด้วยสติด้วยปัญญา ถ้าไม่ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา ทำสิ่งใดแล้วมันจะประสบความสำเร็จหรือ คนขาดตกบกพร่อง ทำสิ่งใดแล้วก็มีแต่ความหิวโหย มีแต่ความกระหาย ทำอะไรมันขาดตกบกพร่องไม่สมความ ปรารถนาทั้งนั้นเลย

คนเวลากระทำเขาต้องมีสติมีปัญญา สติปัญญานั้นมาจากไหน นี่ใจ กรรมจำแนกสัตว์ให้ เกิดต่างๆ กัน การกำเนิดมา คนที่มีเขาวนปัญญา คนเกิดมามีอำนาจวาสนา คนเกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ คนเกิดมาๆ ก็กรรมทั้งนั้นนะ กรรมมันให้เกิด

ใครๆ ก็อยากจะเกิดมาคาบซ้อนเงินซ้อนทอง เกิดมาแล้วมีแต่คนโง่ดูเล มันไม่ไปเกิดตรง นั้นนะ ทำไมไม่ไปเกิดทุกข์ๆ ยากๆ ทุกข์จนเจ็บใจล่ะ เกิดทุกข์ๆ ยากๆ เห็นไหม คนถ้ามบ่อย เวลา ครูบาอาจารย์ของเรา ลูกศิษย์หลวงปู่มัน สายหลวงปู่มันเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นเลย แล้วสุดท้าย แล้วเป็นลูกชานาทั้งนั้น ส่วนใหญ่เป็นลูกชานา ลูกชานาชาวไร่อยู่บ้านนอกคอกนา

นี่อำนาจวาสนาของเขาไง อำนาจวาสนา พ่อแม่ที่เป็นธรรมๆ พ่อแม่ที่เข้าวัดเข้าวา เวลาถูก ตั้งแต่เป็นสามเณรน้อย เอาไปฝากวัดฝากวาไว้เพื่อให้มีการศึกษา ฟังไว้ในหัวใจของเขา ให้เขา เป็นคนดี นี่ใจ มันมีอำนาจวาสนา

เวลากรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เวลาการเกิด เกิดด้วยเวรด้วยกรรม ถ้าเกิดด้วยเวรด้วยกรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด เวลาเกิด การเกิด สิทธิของจิต จิตนี้ไม่เคยตาย เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันต้องเกิดอยู่แล้ว แต่เกิดในสถานะไหนล่ะ เราจะทำแต่ความชั่วมาตลอดใช่ไหม เราไม่เคยทำคุณงามความดีอะไรมาเลยหรือ

เวลาทำขึ้นมา เราเคยเกิดสูงเคยเกิดต่ำมาขนาดไหน เราเกิดมาแล้ว แต่เวลาเกิดในปัจจุบันนี้เกิดแล้วมีสติปัญญาอย่างน้อยแค่ไหน ถ้าเกิดแล้วมีสติปัญญา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดมาในวัฒนธรรมของชาวพุทธ ชาวพุทธ ปู่ย่าตายายของเราพาเข้าวัดเข้าวา พาให้เสียสละ ชาวพุทธต้องการบุญกุศลไง ด้วยความเชื่อ ความเชื่อว่า ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะก็ขอให้บุญกุศล ขอให้ไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป นี่ความเชื่อทางวัฒนธรรมไง

แต่ถ้าเรามีสติปัญญามากกว่านั้น การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเน้นซ้ำ เอาปัจจุบันนี้เลย เอาสดๆ ร้อนๆ นี้เลย เวลาเข้าทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเลย เวลามันเจ็บแข็งเจ็บขา เวทนามันเกิดเลย กาย เวทนา จิต ธรรมที่มันเกิดในปัจจุบันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ในอริยสัจ แล้วอริยสัจมันก็มีอยู่กับเรา อริยสัจมันก็มีอยู่ในหัวใจนี้

ถ้าในหัวใจนี้ถ้ามีสติปัญญา เอาปัจจุบันนี้เลย ไม่ต้องไปเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ไม่ต้องไปสร้างบุญกุศลมากมาย แล้วจะได้ตรัสรู้ง่ายๆ จะได้มีคุณธรรมง่ายๆ เอาเดี๋ยวนี้เลย เดี่ยวนี้เลย ถ้ามีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญาอย่างนี้มันต้องคนที่เข้มแข็ง จิตใจของคนนี้อาจหาญ สัตว์อาชาไนย สัตว์อาชาไนยมันเลือกอาหารของมันนะ สัตว์ทั่วไปมันแพะเล็มตามธรรมชาติของมัน สัตว์อาชาไนยกินแต่หญ้าอ่อน กินยอดหญ้า น้ำก็กินต้นน้ำ สัตว์อาชาไนย

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่มันจะเข้มแข็ง หัวใจที่มันเข้มแข็งมันมีปฏิภาณ มันมีความอยากกระทำ มันมีความมุ่งมั่นของมัน ถ้ามีความมุ่งมั่นของมัน ในการกระทำ คำว่า “งาน” ทำมาหากิน มันก็เป็นความทุกข์ความยาก ทำมาหากินด้วยหยาดเหงื่อของเราทั้งนั้นนะ แล้วไปถวายพระ มันจะได้บุญตรงไหน

ได้บุญตรงให้ชีวิตใจ ชีวิตต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ชีวิตต้องมีปัจจัย ๔ ถ้าชีวิตขาดปัจจัย ๔ ชีวิตอยู่ไม่ได้ แล้วใครจะโง่ขนาดที่ว่าทำลายชีวิตด้วยการให้มันขาดปัจจัย ๔ ปัจจัยเครื่องอาศัยแล้วปัจจัย ๔ เราแสวงหาของเรา เราสละให้ผู้ทรงศีล

ผู้ทรงศีล พระใช้ชีวิตต่างจากคฤหัสถ์ ญาติโยมฆราวาสเขาใช้ชีวิตอย่างไร พระเราใช้ชีวิตอย่างนั้นไม่ได้ ถ้าใช้ชีวิตอย่างนั้นได้ มันก็เท่ากับเป็นคฤหัสถ์นะสิ พระใช้ชีวิตต่างจากคฤหัสถ์ คฤหัสถ์เขามีการซื้อการขาย มีหน้าที่การงาน ทำสวนทำไร่ พระห้ามหมดเลย แล้วพระเอาอะไรกินล่ะ

เลี้ยงชีพด้วยปฐิแข็ง กินด้วยศรัทธาเจตนาของเขา ด้วยเจตนาด้วยศรัทธาของชาวพุทธ เจตนาของเขา เขาต้องการเสียดละทานของเขา เขาปรารถนาบุญกุศลของเขา พระ พระผู้ทรงศีล ผู้มีศีลมีธรรม ผู้มีคุณธรรมเลี้ยงชีพด้วยปฐิแข็ง ปฐิแข็ง บิณฑบาตเลี้ยงชีพ การเลี้ยงชีพนะ เลี้ยงชีพไว้ทำไม

ปัจจัย ๔ โลกต้องทำหน้าที่หาปัจจัย ๔ มาเพื่อดำรงชีพ พระเราบิณฑบาตมาเพื่อปัจจัย ๔ มาดำรงชีพ ดำรงชีพไว้เพื่ออะไร โลก ดำรงชีพไว้ด้วยความทุกข์ความยากใจ พระเราบวชมาแล้ว ถ้ามันยังมีกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันก็บีบคั้นใจ อยากจะได้สิ่งใด ด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยากมันบีบคั้น ไม่ได้สมความปรารถนา ได้สิ่งใดมา เลี้ยงชีพ สิ่งใดที่ตกมาในบาตร พระสารีบุตรไปบิณฑบาตกับพวกโรคเรื้อน เวลาเขาใส่บาตร นู้นมันเนา มันขาดมันตกใส่บาตรเลย แล้วเขาก็ตามไปดูพระสารีบุตรจะฉันได้ไหม น้ำเหลืองมันไหลลงในบาตร อยู่ในบาตร พระสารีบุตรฉันด้วยความอึดอึด เขามีความสุข

นี่ไง เลือกไม่ได้ไง สิ่งใดที่เลือกไม่ได้ ถ้าเลือกไม่ได้ เลี้ยงชีพด้วยปฐิแข็ง สิ่งใดมันตกถึงบาตร แล้วเลี้ยงชีพไว้ทำไม เลี้ยงชีพไว้ประพฤติปฏิบัติไง พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระปัญจวัคคีย์ต่างๆ ท่านเป็นพระอรหันต์แล้วท่านถึงมาขอบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเอหิภิกขุ เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เพราะเธอสิ้นกิเลสแล้วไง คนที่สิ้นกิเลสแล้ว บวชมาแล้วมันไม่มีหน้าที่การงานที่ต้องกระทำต่อไปไง มีแต่มาเป็นกำลังขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเผยแผ่ธรรมไง

โอ้อย่างพวกเราบวชขึ้นมา กิเลสเต็มหัวใจ เวลาผู้ที่จะไปบวชมีกิเลสอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอหิภิกขุ เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด แล้วประพฤติปฏิบัติให้พ้นจากทุกข์ ถ้าผู้ที่สิ้นกิเลสแล้ว เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด จบแล้ว นี่ไง การกระทำมันกระทำอย่างนี้ไง แล้วหน้าที่การงาน เลี้ยงชีพไว้ทำไม ก็เลี้ยงชีพไว้ประพฤติปฏิบัตินี้ไง ถ้าเลี้ยงชีพไว้ประพฤติปฏิบัติ

หน้าที่การงานของฆราวาสเขา เขามีหน้าที่การงาน ทางของเขา ทางของเขาเป็นทางคับแคบ คับแคบเพราะเขาต้องทำหน้าที่การงาน เขาหาอยู่หากินของเขา เวลาเขามีเวลาของเขา หัวค่ำหรือตื่นเช้าขึ้นมา เขาก็ได้มีโอกาสได้สวดมนต์ ได้นั่งสมาธิ งานเขาก็ได้แก่นั่นนะ วันทั้งวันก็อาบเหงื่อต่างน้ำเพื่อหาความมั่นคงของชีวิต พระของเราบิณฑบาตเลี้ยงชีพมาแล้ว ภัตกิจเสร็จแล้วเข้าสู่โคนไม้ เข้าสู่เรือนว่าง เข้าสู่ต่างๆ ทำหน้าที่การงานของตนไง หน้าที่การงานของตน รือสัตว์ขนสัตว์ไถ หน้าที่ของตนค้นคว้าหาหัวใจของตนไถ

เวลาชาวไร่ชาวนาเขาไถไร้ไถนาของเขาเพื่อปลูกพืชเกษตรของเขา เวลาพระเราใช้สติ ใช้ปัญญาเป็นไถ เป็นพล ถ้าหาหัวใจของตนเจอ ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบเข้ามาแล้วเป็นชัยภูมิ เป็นสนามรบ เป็นที่ทำการงานไถ พอที่ทำการงาน ด้วยสติด้วยปัญญา ทั้งขุด ทั้งไถ ทั้งมีการกระทำ นี่งานที่ยิ่งใหญ่

พระฉันแล้วก็นอน

พระทำงานที่ยิ่งใหญ่ ทำงานสะอาด ทำงานชำระล้างกิเลสพญามาร ครอบครัวยุคฆราวาสในหัวใจใจ ถ้าพระทำไม่ได้ พระทำไม่ได้ พระทรงศีลทรงธรรมไม่ได้ ใครจะทรง พระพุทธศาสนาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ คุณธรรมอันนั้น สัจธรรมอันนั้น มันมีสัจธรรมอันนั้น ผู้ที่จะเข้าไปรู้เข้าไปเห็น ผู้ที่จะมีการกระทำ ใคร ใครมีอำนาจวาสนาไถ

งานที่การกระทำอยู่ คุณติ เวลาทางโลก เรามีลูกเด็กเล็กแดง เวลาเราฝึกงานมัน ฝึกงานมันเราก็ก้มครองดูแลมันมา ฝึกหัดมันมา ช่วยเหลือเอื้อเอื้อกันไถไถ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นทิฐิมานะ มันก็ว่าว่างๆ ว่างๆ โอ๊ย! นิพพานเป็นเช่นนี้เอง โอ๊ย! มันรู้ไปหมดเลย

นั่นนะไม่รู้อะไรเลย เพราะอะไร เพราะความหลงผิดของเขา ครูบาอาจารย์ท่านก็ต้องชี้ทาง ต้องพยายามชักนำ คุณติ เวลาหลวงปู่มันท่านพยายามชักนำลูกศิษย์ลูกหาของท่านที่มีความเห็นผิดที่มีความเห็นแตกต่าง พยายามชักเข้ามาสู่อริยสัจ เวลาชักเข้ามาสู่อริยสัจแล้ว เป็นหน้าที่ของเธอ เป็นหน้าที่ของเธอ ท่านก็ส่งเสริม ท่านก็ให้กำลังใจให้ประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันเป็นจริงๆ มันต้องเป็นจริงขึ้นมาจากการกระทำไถ

ถ้าการกระทำ ถ้าหาชัยภูมิของตนไม่เจอ ทำงานของตนไม่ได้ มันไม่ต้องทำงานของคนอื่นไถ จิตมันส่งออกๆ รู้ไปหมด เก่งมาก รู้ทุกเรื่อง แต่ไม่รู้หัวใจของตน หาไม่เจอ มันไม่มีชัยภูมิ

ทำความเข้าใจเข้ามา หายใจเข้าลึกๆ หายใจออกลึกๆ หน้าที่การงานของพระ หน้าที่การงานของพระเิง ถ้าพระมันเข้ามา เินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มันก็เป็นแผ่นดิน มันก็อยู่บนโลกนี้ เวลาฆราวาสญาติโยมของเขา เขาก็เินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเหมือนกัน เวลาที่นั่งทำสมาธิ ภาวนา ในทางจงกรม ในเรือนว่างต่างๆ ใครก็ทำได้ แต่มันหาหัวใจมันเจอหรือไม่ มันทำเป็นจริงหรือไม่ มันเป็นมรรคหรือเปล่า ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผลเิง การกระทำเพื่อสร้างอานาจวาสนาบารมีเิง

จะบอกว่าเิงการกระทำสูญเปล่า เิงหวาว่าถูถูกกันเินไป เิงการกระทำที่สูญเปล่า เิงการกระทำที่ไม่ได้ผล ถ้าเิงการกระทำที่เป็นมิจฉาทิฎฐิ เิงการกระทำที่ออกจากพระพุทศาสนา เป็นไสยศาสตร์ เป็นไสยเวทย์ เป็นมนต์คำ ประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้วไปอ่อนวอนอะไรอยู่นั้น

เป็นจริงๆ ขึ้นมา หาชัยภูมิของตน ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความเข้าใจเข้ามา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตเิง พอจิตมันสงบเข้ามา เห็นพุทชะ ผู้รู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทเจ้าสั่งสอนที่นี้ สอนที่ผู้รู้ ผู้รู้มันรู้กระจ่างแจ้ง ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันเบิกบานของมัน มันรู้ของมัน มันมีความกระจ่างแจ้งของมัน ตรงนี้มันสำคัญ สำคัญอย่างไร

เวลาทุกคนก็สงสัยเิงการเกิดของเราทั้งนั้นนะ เกิดมาก็ชาติเดียวเท่านั้นแหละ ดายแล้วก็แล้วกัน เวลาเกิดมา อะไรก็ไม่รู้ เวลาตายแล้วมันก็ไปตามเวรกรรม ปล่อยให้เวรกรรมมันพาไปเิง แต่ถ้าพอจิตมันสงบเข้ามา อ้อหืม! อ้อ! มันเป็นอย่างนี้เองเินาะ

ธรรมชาติของวิฎฐะ ธรรมชาติของวิฎฐะเพราะมนุษย์เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ เิง คนเกิดมามีความคิดทั้งนั้นนะ มีความคิด มีความรู้สึก แล้วความคิดอันนี้มันก็อยู่ที่วาสนาเิง ถ้ามีวาสนา เด็กเล็กเด็กน้อยมันมีความรับผิดชอบ โอ้โฮ! มันฉลาดปราดเปรื่อง อ้อหืม! ทำไมมันได้ขนาดนี้ เด็กบางคนสอนแล้วสอนอีก สอนขนาดไหนมันก็ยังเิง สอนขนาดไหนมันก็ยังไม่ได้เิงเิง

แต่อันนี้มันเป็นวาระ เป็นเวรเป็นกรรมนะ เิงกรรมนี้สำคัญมากเลย เพราะกรรม กรรมคือสิ่งที่มันครอบงำในหัวใจของเรา คือความเชื่อ ความเชื่อ ความหลงใหลในหัวใจ แต่ถ้าคิดดูสิ เด็กที่มันขยันหมั่นเพียร มันหมั่นเพียรของมัน มันเิงความชอบ มันทำแล้วมันเบิกบาน มันทำ

แล้วมันมีความสุข ไอ้ของเราเห็นแล้วมันยังสงสารแทนเลย ทำไมมันต้องมาเหนื่อยยากขนาดนี้ มันบอกหนูสบายดี หนูชอบ นี่เขาทำด้วยความสุข

นี่ไง เขาทำด้วยความสุข ความชื่นบาน เขาไม่ได้ทำด้วยความทุกข์ความยาก เขาไม่ได้ทำด้วยความกดดัน ไอ้คนขยันหมั่นเพียรเขาทำอย่างนั้นเขาพอใจ นี่ไง ถ้าหัวใจมันเปิด หัวใจมันเป็นบุญกุศลของเขาไง ไอ้คนที่นั่งดูยังเหนื่อยยากแทนเลย แต่ไอ้คนที่ทำ มันทำด้วยความสุข ความเพลิดเพลินของเขาละ ถ้าความเพลิดเพลินของเขา เขาทำของเขา ถ้าจิตของเขามันมีคุณธรรม จิตของเขามันสงบระงับเข้ามาไง เขาหาใจของเขาเจอ พอหาใจของเขาเจอ เวลาใช้สติปัญญาเข้าไป เคนจกรม นั่งสมาธิภาวนาเกือบเป็นเกือบตายก็ชื่อว่างาน ขึ้นชื่อว่างาน งานสิ่งใดก็ต้องลงทุนลงแรงทั้งนั้น

เวลางานของผู้บริหารเขาต้องรับผิดชอบ เวลาเขาใช้ปัญญา จิตสงบระงับเข้ามา ใช้ปัญญา งานของผู้บริหาร งานของผู้อำนวยการมันต้องตั้งงบประมาณ มันต้องมีบุคลากร มันต้องมีโครงการ มันมีทุกสิ่งทุกอย่างพร้อมเลย

มรรค ๘ มันมหัศจรรย์ เวลาทางโลกเขาทำมันต้องมีพิมพ์เขียว ต้องทำอย่างนั้นๆ ศึกษา นี่คือศึกษาพิมพ์เขียวไง เวลาศึกษาก็ศึกษารธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มรรค ๘ ใจศีล สมาธิ ปัญญา ฐูไปหมดไง การกระทำนี้รู้ทิศทางไปหมดเลย

พิมพ์เขียวมันอยู่ในกระดาษ มันไม่หนีไปไหนหรอก แต่สติของเราสิ มันเกิดดับๆ สมาธิของเราเจริญแล้วก็เสื่อม ปัญญาเดี๋ยวก็ฟื้นเพื่อน เดี่ยวก็ปัญญาดี ปัญญาชอบ เดี่ยวก็หลงไหล นี่ไง มันเป็นตัวจริงๆ ตัวจริงๆ ไม่ใช่พิมพ์เขียว พิมพ์เขียวมันเขียนไว้แล้วนะ ลองถ้าเขียนเสร็จแล้วอยู่อย่างนั้นนะ เว้นไว้แต่มันโดนทำลายไป ถ้าเป็นความจริงๆ มันเป็นแบบนี้ ถ้าความจริงมันเป็นแบบนี้ เวลาทำขึ้นมามันเป็นความจริง ถ้าความจริงขึ้นมา สิ่งที่ทำมาๆ มันถึงมหัศจรรย์

เคนจกรม นั่งสมาธิภาวนามันเหมือนกัน เราจะบอกว่ามันเหมือนกันทั้งนั้นนะ เพราะทางจกรม ใครๆ ก็ทำได้ ง่ายง่ายทำ ๕๐๐ เส้น ได้หมดแหละ นั่งสมาธิภาวนาที่ไหนก็ได้ จะทำแก้วครอบก็ได้ คิดแอร์ด้วย เย็นสบาย ทำได้ทั้งนั้นนะ แต่หัวใจมันเร่าร้อน หัวใจมันทุกข์ยาก แต่ถ้ามันเป็นจริงๆขึ้นมา ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะไง นี่ไง สิ่งมหัศจรรย์ๆ คือชีวิตเรานี่ไง

เราถึงบอกว่าทางวิทยาศาสตร์กับธรรมะมันขัดแย้งกันนี่ไง ทางวิทยาศาสตร์ต้องพิสูจน์ได้ด้วยสสาร แล้วจิตล่ะ มันเป็นธาตุรู้จริงๆ นะ มันพิสูจน์กันได้ด้วยพุทธศาสตร์ พิสูจน์กันได้ด้วยการปฏิบัติ พิสูจน์กันได้ด้วยครูบาอาจารย์ของเรา

ครูบาอาจารย์ของเราท่านจะบอกเลย ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ด้วยฌานสมาบัติ ด้วยปัญญา ปัญญาอย่างหยาบ ปัญญาอย่างละเอียด ละเอียดสุด ละเอียดลึกซึ้ง เป็นปัญญาญาณ เป็นวิถีของจิต มันละเอียดไปเรื่อยๆ

ไอ้ว่าละเอียดๆ ก็ผงไช้ใหม่ ผงละเอียด อันนี้ก็คิดกันไปไง แต่ถ้าเป็นจริงๆ มันเป็นอย่างนั้น มันจะเห็นถึงความมหัศจรรย์ นี่ไง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ วันพระๆ เราทำบุญกุศลเพื่อเหตุนี้ไง ฝนตกต้องตามฤดูกาล ผู้ใดที่เตรียมพร้อมไว้แล้ว ผู้ใดที่ทำไว้แล้ว มันจะเกิดผล เกิดประโยชน์ ถ้าไม่ได้ทำอะไรเลย จะมาขวนขวายเอา มันก็ไม่ทันการแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน มาวัดมาวาทาบุญกุศลของเรา ฝึกหัดหัวใจของเราไว้ หน้าที่การงาน ใครก็ทำได้ เศรษฐีมหาเศรษฐีไหนมันก็มี คนทุกข์คนจนใน โลกมีอยู่ทั่วไป เราเราจะทุกข์ เราจะจน เราจะ เป็นเศรษฐีบุญกุศล มันอยู่ที่สติปัญญาเรา สมบัติภายนอก สมบัติภายใน เราคิดเอง เราหาเอง เราแยกเอง เราคัดเอง เพื่อประโยชน์กับเราเอง

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด สักวันหนึ่งข้างหน้า เราต้องหมดอายุขัยตายกันไปหมดแล้วคุณงามความดีที่ทำไว้กับหัวใจใจ คุณงามความดีที่ทำไว้กับโลกเป็นสมบัติของโลก บุญกุศลของเรา มรรคผลของเราในหัวใจของเรา มันจะเป็นสมบัติของเรา มันไปกับใจดวงนี้ ไม่ต้องให้ใครมาเคาะโลง ไม่ต้องให้ใครมาสอน ไม่ต้องให้ใครมาบอกของฉันทันๆ บัจฉิตตั้ง สันติภูมิจิโงของฉันทันเอง ฉันทันจะเอาของฉันทันไปเอง เอวัง